

Załącznik
do uchwały NR XIX/131/08 Rady
Miejskiej w Krośniewicach
z dnia 24 stycznia 2008 r.

***GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA 2008 ROK***

KROŚNIEWICE 2008 R.

1. Wprowadzenie

Pod pojęciem narkotyk rozumie się substancje, które działając na ośrodkowy układ nerwowy mogą zmieniać nastrój, uczucia i sposób odbierania rzeczywistości. Istnieje wiele takich środków zarówno pochodzenia naturalnego (np. opium, liście koki, konopie indyjskie, grzyby halucynogenne) jak i otrzymywanych w laboratoriach chemicznych (np. amfetamina, ecstasy, LSD). Wszystkie z nich mają zdolność wywoływania uzależnień oraz mniej lub bardziej uszkadzający wpływ na najważniejsze narządy organizmu (mózg, serce, wątroba, płuca), doprowadzając w skrajnych przypadkach do zgonu. Ich używanie jest zazwyczaj nielegalne i często ukrywane, dlatego trudno jest ocenić rozmiar występowania zjawiska narkomanii oraz związanych z nim niekorzystnych konsekwencji zdrowotnych. Oczywiście jest, że narkotyki są przyczyną istotnego obciążenia chorobami, niosąc za sobą również poważne ryzyko dla zdrowia publicznego, szczególnie w kontekście chorób infekcyjnych (HIV, żółtaczkę, gruźlica); ponadto zjawisko narkomanii ściśle związane jest z wieloma problemami społecznymi, takimi jak: ubóstwo, bezrobocie, prostytutka, przestępczość, bezdomność.

Jednak zapotrzebowanie na narkotyki i ich konsumpcja rośnie w wielu krajach, w tym również w Polsce. Od kilkunastu lat w Polsce obserwuje się znaczny wzrost problemów związanych ze zjawiskiem narkomanii. Dotyczy to w głównej mierze młodych ludzi, wśród których bardzo szybko rozpowszechnia się eksperymentalne i okazjonalne używanie środków psychoaktywnych, co w konsekwencji wpływa niekorzystnie na młody organizm zaburzając jego rozwój fizyczny i emocjonalny oraz jest przyczyną problemów w nauce. Wciąż pojawiają się nowe, mniej inwazyjne wzory używania narkotyków, które powodują zwiększenie popytu na ich spożywanie. Można mówić również o zjawisku dyfuzji zainteresowania narkotykami przez środowiska mniejszych miast i wsi. W związku z tym obecnie problem narkomanii stanowi wyzwanie cywilizacyjne o zasięgu nie tylko globalnym, ale również lokalnym. Istotne jest myślenie o problemach związanych z narkomanią w kontekście szeroko pojętej polityki społecznej, a w szczególności podejmowania działań mających na celu zniwelowanie lub przynajmniej zminimalizowanie zjawiska narkomanii i budowania świadomości ryzyka ich używania przede wszystkim u ludzi młodych.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów oraz przeciwdziałaniem narkomanii należy do zadań własnych gminy, której obowiązkiem jest zdiagnozowanie problemu uzależnienia od narkotyków na obszarze lokalnej społeczności, a następnie podjęcie skutecznej pracy, zmierzającej do ograniczenia spożycia narkotyków oraz zmiany struktury ich używania i inicjowania. Zadania prowadzone i realizowane przez gminę powinny być zdeklarowane i ujęte w gminnym programie przeciwdziałania narkomanii, którego podstawowym celem jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z uzależnieniami, zmniejszenie tych, które aktualnie występują oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.

2. Aspekty prawne odnoszące się do działań z zakresu przeciwdziałania narkomanii

2.1. Podstawowym aktem prawnym odnoszącym się do przeciwdziałania narkomanii w Polsce jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. Nr 179 poz. 1485).

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii w art. 2 ust. 1 pkt 1-3 mówi: „przeciwdziałanie narkomanii realizuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo – wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności:

- 1) działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą,
- 2) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych,
- 3) ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych”

Art. 2 ust. 2 mówi „zadania, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3, są sfinansowane ze środków własnych podmiotów wykonujących zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii...”

W art. 10 ustęp 1, 2, 3, 4, 5:

W ustępie 1 ustawa określa, że „przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, obejmujących:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywania problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontaktu socjalnego;

W ustępie 2 przywołana ustawa określa, że „Wójt (burmistrz, prezydent miasta) w celu realizacji zadań, o których mowa w ust. 1 opracowuje projekt Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, zwanego dalej „Gminnym Programem” uwzględniając zadania określone w art. 2 ust. 1 pkt 1-3 oraz kierunki zadań wynikającego z Krajowego Programu.

W ustępie 3 mowa jest, że „gminny Program uchwała Rada Gminy”;

a ustęp 4 mówi, że „Gminny Program jest realizowany przez jednostkę wskazaną w tym programie”;

W ustępie 5 ustawodawca określa, iż „w celu realizacji zadań, o których mowa w ust. 1 pkt 5, wójt (burmistrz, prezydent miasta) może powołać pełnomocnika”.

Zadania szczegółowe w zakresie profilaktyki antynarkotykowej określa „Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lat 2006 – 2010”

W realizacji zadań podstawowych dla Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii uwzględnia się także zapisy prawne:

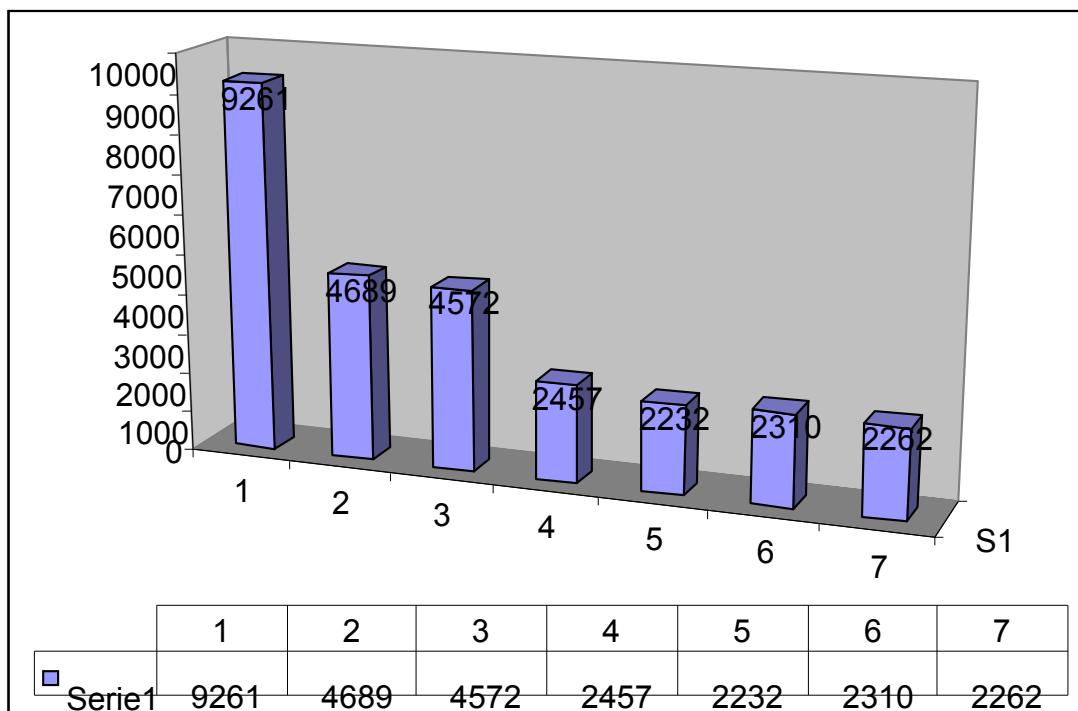
- 1) Ustawę z dnia 17 sierpnia 1997 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 88 poz. 554),
- 2) Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493),
- 3) Ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 133 poz.833)

3. Diagnoza problemów społecznych z uwzględnieniem w szczególności problemu uzależnienia od narkotyków na terenie Gminy Krośniewice i istniejące zasoby do realizacji

3.1. Analiza sytuacji na obszarze gminy

Dla właściwego ukierunkowania podejmowanych działań konieczne jest opracowanie mapy problemów narkotykowych w gminie.

Według stanu na dzień 30.11.2007 r. Gmina Krośniewice liczy ogółem 9261 mieszkańców; z czego miasto zamieszkuje 4689 osób, a wieś 4572 - strukturę demograficzną populacji pokazano na wykresie:

1- liczba mieszkańców ogółem, 2-liczba mieszkańców w mieście, 3-liczba mieszkańców na wsi, 4-liczba kobiet w mieście, 5-liczba mężczyzn w mieście, 6-liczba kobiet na wsi, 7-liczba mężczyzn na wsi

Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy wynosi: 816 osób, w tym 475 kobiet. Zasiłek dla bezrobotnych pobiera 136 osób.

W gminie Krośniewice znajdują się 4 szkoły podstawowe, w których uczy się 571 uczniów, 1 przedszkole, do którego uczęszcza 104 dzieci, 1 gimnazjum, w którym uczy się 379 uczniów i 1 szkoła ponadgimnazjalna, do której uczęszcza 163 uczniów.

Ponadto na terenie gminy działają następujące stowarzyszenia sportowe:

- 1) Klub Sportowy „Krośniewianka”
- 2) Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „EXPOM”
- 3) Getbol Klub „Tiger”
- 4) Uczniowski Klub Sportowy „Stalowe Ramiona”

oraz znajdują się wymienione niżej obiekty sportowe:

- 1) Stadion miejski
- 2) Hala sportowa

Według danych Policji w 2007 r. ujawniono 78 osób, które w stanie nietrzeźwości popełniły przestępstwa. Podanie dokładnej liczby jest niemożliwe, gdyż w wielu przypadkach Komisariat Policji nie posiada informacji dotyczącej stanu trzeźwości osób w chwili popełnienia przestępstwa. Z uzyskanych informacji wynika, że funkcjonariusze miejscowego komisariatu przeprowadzili 252 interwencje domowych. Jednak nie ma danych dotyczących osób nietrzeźwych czy po spożyciu narkotyków jako powodu interwencji. W 2007 roku ujawniono 39 nietrzeźwych kierujących, w tym 1 osobę nieletnią. Ponadto dokonano kontroli 5 punktów nielegalnej sprzedaży alkoholu i w 3 przypadkach stwierdzono alkohol bez znaków akcyzy; zarekwirowano 19,5 l alkoholu.

Nie zanotowano osób w sprawie dotyczącej kontaktu z narkotykami lub po ich spożyciu, jak również nie ujawniono osób rozprawdzających narkotyki. Ujawniono natomiast 2 osoby posiadające narkotyki, była to marihuana.

Z danych za 2007 rok Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośniewicach wynika, że 1.090 osób (395 rodzin, w tym na wsi 174) żyje w ubóstwie tj. 11,80% ogółu mieszkańców. Z powodu alkoholizmu z pomocy społecznej w 2006 r. skorzystała 1 rodzina – 5 osób. Natomiast z powodu zjawiska narkomanii pomocy społecznej nie udzielono żadnej rodzinie. W przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie: 2 rodziny tj. 6 osób otrzymało pomoc społeczną. Wielu mieszkańców – 369 rodzin (w tym na wsi 172 rodziny, co stanowi łącznie 985 osób) w wyniku istniejącego bezrobocia na obszarze gminy było klientem Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, korzystając z różnych form pomocy społecznej. W 2007 r. trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu Zakładu Karnego wykazały 2 rodziny (5 osób).

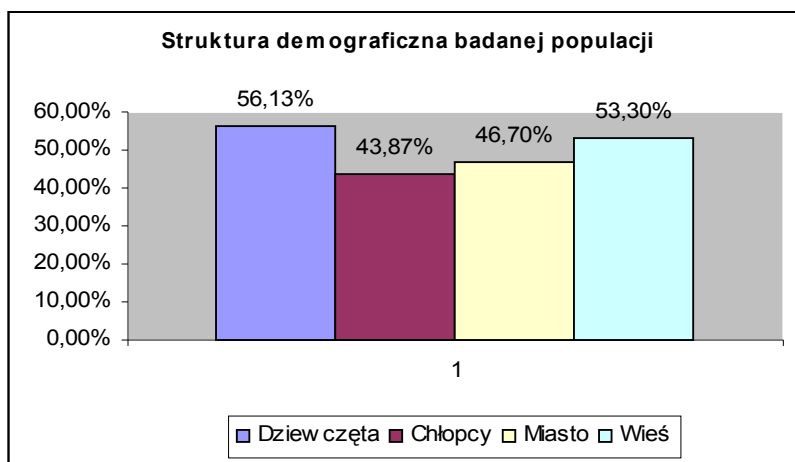
Ogółem z różnych świadczeń pomocy społecznej korzystało 775 rodzin tj. 1.318 osób, co daje 14,23% ogółem mieszkańców.

3.2. Opis zjawiska na podstawie diagnozy

Diagnozę problemu opracowano w oparciu o ankietę przeprowadzoną wśród młodzieży gminy Krośniewice. Badaniem objęci zostali uczniowie klas I, II, III gimnazjum oraz I, II klasy szkoły ponadgimnazjalnej (14 - 18 lat). Ankieta przeprowadzona była w maju 2007 r.

Głównym celem przeprowadzenia ankiety był pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych, tak aby uchwycić wartości wyjściowe wskaźników realizacji zadań i osiągnięcia celów Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2008 – 2010. Przedmiotem badań było zdiagnozowanie częstotliwości sięgania po substancje psychoaktywne (narkotyki i inne środki odurzające). Ankietowani odpowiadali także na pytania związane z rodzajem zażywanych środków oraz określali miejsca i sytuacje kiedy mają kontakt z narkotykami.

1.

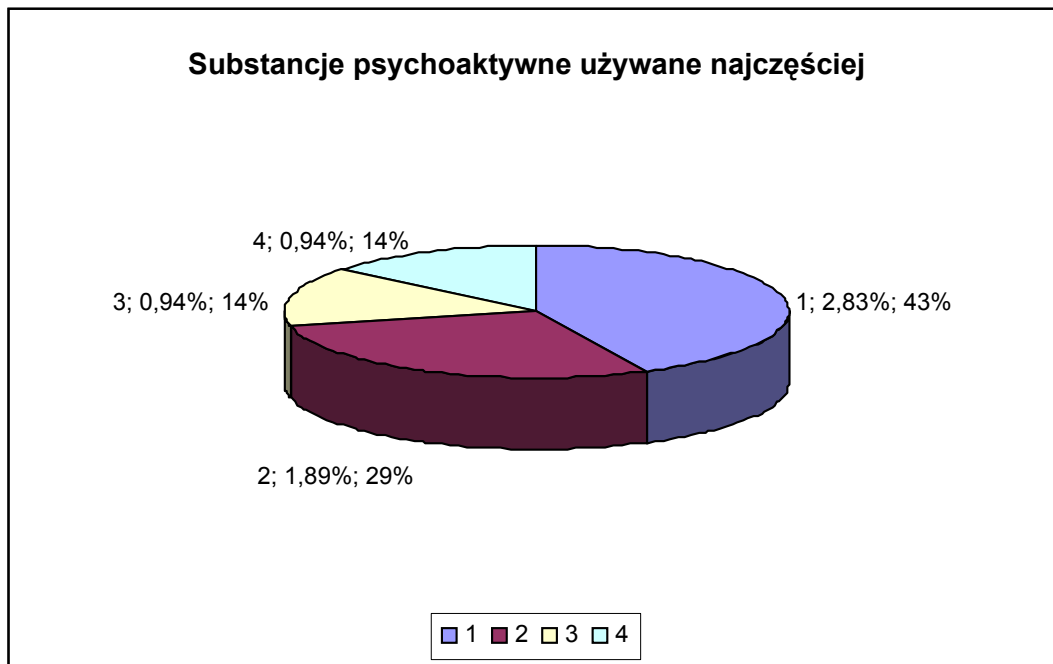
2.

1 – liczba młodzieży objęta ankietą, 2 – liczba młodzieży deklarujących kontakt z narkotykami

3.

1 – marihuana, 2 – amfetamina, 3 – ecstasy, 4 – substancje wziewne

4.

- Okoliczności i miejsca spożycia narkotyków*
1. *Prywatka*
  2. *Dyskoteka*
  3. *Dom*
  4. *Szkoła*
  5. *Park*
  6. *Skwer miejski*

Z badań wynika, że zjawisko narkomanii w obrębie gminy nie występuje (nie ujawniono osób uzależnionych od narkotyków). Jednakże problem kontaktu z substancjami psychoaktywnymi istnieje zarówno wśród dziewcząt jak i chłopców, z każdego środowiska: miejskiego i wiejskiego. Spośród ankietowanych ok. 7 % przyznało się do używania narkotyków w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Zdecydowanie najczęściej spożywane substancje to: marihuana i amfetamina; 1,9% młodzieży sięgnęło po kolejną porcję narkotyku. Badana młodzież deklaruje, że najczęstszym powodem sięgania po narkotyki była ciekawość, chęć spróbowania i chęć dobrej zabawy, budowanie dystansu do problemów i akceptacja grupy rówieśników. 15,1% badanych wypowiedziało się, że namawiano ich do wzięcia narkotyków, z czego 19,8% odmówiło wzięcia narkotyku, a 7,1% miało z tego powodu nieprzyjemności. Większość respondentów ma świadomość ryzyka używania narkotyków, aczkolwiek mało się mówi o problemie narkomanii w ich otoczeniu.

Istotnym problemem występującym na terenie gminy jest łatwa dostępność do narkotyków. Do najczęściej wymienianych miejsc zalicza się: teren miasta, skwer miejski, park.

Reasumując zjawisko współwystępowania problemów społecznych w gminie (na podstawie danych i informacji uzyskanych z: Komisariatu Policji, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Urzędu Miejskiego) przedstawia się następująco:

- bieda, ubóstwo
- patologie społeczne
- bezrobocie
- alkoholizm
- brak form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży
- brak mieszkań komunalnych
- narkomania

3.2. Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej w zakresie narkomanii – instytucje i organizacje pracujące w obszarze profilaktyki

Rozwiązywanie problemów narkotykowych z uzależnieniami wymaga współdziałania szeregu instytucji oświaty, policji, pomocy społecznej, służby zdrowia, aby skutecznie przeciwdziałać przemocy związanej z narkotykami.

W gminie Krośniewice rozwiązywaniem tych problemów i realizacją programu zajmuje się: Koordynator programu przy współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a ponadto instytucje:

- 1) Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 2) Komisariat Policji,
- 3) szkoły i placówki oświatowe,
- 4) służba zdrowia: NZOZ „Zdrowie” i NZOZ „Elmed”
- 5) Gminne Centrum Kultury
- 6) stowarzyszenia sportowe

4. Cele programu

4.1. Cele strategiczne programu:

- Prowadzenie działań dotyczących profilaktyki narkomanii w środowisku lokalnym
- Zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z narkotykami
- Zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących problemów narkomanii
- Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami

4.2. Cele operacyjne programu

- Wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży
- Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów narkotykowych

- Zwiększenie liczby atrakcyjnych ofert spędzania wolnego czasu dla młodzieży

5. Zadania i realizacja programu

5.1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniami

Sposób realizacji:

- diagnozowanie problemu uzależnień na terenie gminy
- szkolenie personelu podstawowej opieki zdrowotnej w zakresie stosowania metod wczesnego rozpoznania i interwencji ukierunkowanych za zagrożenia zdrowotne związane z używaniem narkotyków
- udzielanie informacji o dostępnych specjalistycznych placówkach świadczących pomoc w zakresie leczenia i rehabilitacji osób dotkniętych narkomanią
- motywowanie do leczenia i udzielanie wsparcia po zakończeniu leczenia
- wspieranie szkolenia personelu placówek oświatowych i placówek pomocy społecznej
- sfinansowanie badań psychologicznych i lekarskich
- zakup materiałów informacyjno – edukacyjnych do szkół i placówek oświatowych
- upowszechnianie materiałów informacyjnych o chorobie profilaktyki narkotykowej
- stała współpraca z Policją, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, pedagogami szkolnymi, szkołami w celu podnoszenia skuteczności podejmowanych działań

5.2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą

Sposób realizacji:

- udzielanie pomocy psychologicznej i prawnej młodzieży zagrożonej uzależnieniami
- stworzenie możliwości pomocy rodzinom z problemem narkomanii poprzez organizowanie pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla współuzależnionych
- świadczenia pracy socjalnej na rzecz środowiska osób uzależnionych
- inicjowanie pomocy materialnej osobom zagrożonym uzależnieniem i członkom ich rodzin
- organizowanie spędzania wolnego czasu dla osób współuzależnionych poprzez udział w masowych zabawach „bez uzależnień”: festyny, wieczorki, imprezy sportowe, itp.

5.3. *Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej rozwiązywania w zakresie problemów i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży*

- pomoc pedagogiczna, psychologiczna i terapeutyczna dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem narkotykowym
- prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, odpowiadający standardom wyznaczonym przez technologie profilaktyczne obejmującą:
  - *profilaktykę pierwszorzędową* – adresowaną do ogółu dzieci i młodzieży, mającą na celu promocję zdrowego stylu życia oraz opóźnienie wieku inicjacji narkotykowej
  - *profilaktykę drugorzędową* – adresowaną do grup podwyższonego ryzyka, a więc do osób, które przeszły już inicjację i u których występują liczne lub poważne problemy (osobiste, rodzinne, szkolne) – świetlice szkolne (zajęcia pozalekcyjne)

W ramach profilaktyki pierwszorzędowej realizowane są Programy Profilaktyczne w szkołach i placówkach oświatowych, które mają charakter:

1. *informacyjno – edukacyjny* – nastawiony na przekazywanie informacji o zagrożeniach związanych z używaniem substancji psychoaktywnych

i mechanizmach ćwiczenia ważnych umiejętności życiowych np.: programy takie jak: „Spójrz inaczej”, „Dziękuję, nie”, itp.

2. *alternatyw* – umożliwiające dzieciom i młodzieży zaspakajanie potrzeby aktywności i osiągnięć poprzez angażowanie się w pozytywną działalność – sport, turystyka, teatr, ekologia, plastyka, śpiew

3. *rówieśnicze* – bazujące na pracy z pozytywnymi liderami młodzieżowymi

- wspieranie działań profilaktycznych skierowanych dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych obejmujących zajęcia sportowe i inne zajęcia rekreacyjne szczególnie w okresie wakacji
- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży promujące zdrowy styl życia bez środków psychoaktywnych
- wspieranie imprez dla środowiska lokalnego promujących abstynencję i zdrowy styl życia
- wspieranie akcji żywienia dzieci w szkołach, szczególnie dzieci zagrożonych niedożywieniem na skutek alkoholizmu, narkomanii lub innych patologii występujących w rodzinnych domach
- inicjowanie, wspieranie akcji mających na celu organizację letniego lub zimowego wypoczynku – udział dzieci i młodzieży w obozach profilaktycznych, koloniach z elementami profilaktyki i innych formach wypoczynku pozwalających na kształtowanie prawidłowych postaw osobowościowych

5.4. *Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii*

Sposoby realizacji:

- Dofinansowanie działań podejmowanych przez stowarzyszenia, instytucje, osoby fizyczne, umożliwiających wdrażanie programów służących rozwiązywaniu problemów narkomanii
- Współpraca z podmiotami realizującymi programy profilaktyczne i terapeutyczne

PRIORYTETY NA 2008 ROK

- zapobieganie sięganiu po narkotyki
- zmniejszenie dostępności do substancji psychoaktywnych
- zapobieganie temu, by eksperymentalne zażywanie nie przekształciło się w regularne zażywanie narkotyków (w odniesieniu do grupy młodych osób)
- promowanie zdrowego stylu życia

6. Postanowienia końcowe – zasady koordynacji programu

- 1) Realizację zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii ujęto w Budżecie Gminy na rok 2008:

Dział	851	Ochrona zdrowia
Rozdział	85153	Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii

Kwota przyznana na realizację działań w zakresie prowadzenia profilaktyki i zwalczaniu narkomanii – 5.000,00 zł. (słownie złotych: pięć tysięcy).

- 2) Realizatorem i koordynatorem Programu jest Urząd Miejski w Krośniewicach - Referat Oświaty, Kultury i Sportu.